

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH

Číslo spisu: 19361/2023-M_OISPoDK
Číslo záznamu: 116051/2023

PROTOKOL O VÝSLEDKU DOZORU

PRI VYKONÁVANÍ OPATRENÍ
SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY

CENTRUM PRE DETI A RODINY BRATISLAVA - RÖNTGENOVA

Na základe poverenia č. 30/2023/OIVSPODaSK zo dňa 9. 5. 2023 vykonali poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ISV“) podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu/ 3a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) dozor nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) v rozsahu plnenia povinností podľa ustanovenia § 51 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z. zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra pre deti a rodiny (ďalej len „povinnosť“) dozorovaným subjektom podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ktorým je:

Centrum pre deti a rodiny Bratislava - Röntgenova
Röntgenova 6, 851 01 Bratislava, IČO: 31753485
(ďalej len „dozorovaný subjekt“ alebo „centrum“).

Dozor začal dňa 10. 5. 2023 a dozorovaným obdobím bol čas od 1. 10. 2022 do 10. 5. 2023.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa pri výkone dozoru primerane postupuje podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 10/1996 Z. z.“) - jeho ustanovení § 8 až § 13, ak samotný zákon o inšpekcii v sociálnych veciach neustanovuje inak.

Poverení zamestnanci ISV na výkon dozoru v rozsahu nevyhnutnom vzhľadom na predmet dozoru využili oprávnenia podľa ustanovenia § 11 zákona č. 10/1996 Z. z., požiadali dozorovaný subjekt o vyplnenie Dotazníka na účely výkonu dozoru zo dňa 12. 5. 2023, ktorého súčasťou je Zoznam detí do šesť rokov veku umiestnených v dozorovanom období v centre, a o spisovú dokumentáciu týchto detí vedenú dozorovaným subjektom. ISV vo svojich zisteniach vychádzala z takto získaných informácií.

ZISTENÉ NEDOSTATKY

Dozorom bolo zistené, že centrum si NEPLNÍ POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 51 ODS. 6 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

ODŮVODNENIE NEDOSTATKOV ZISTENÝCH DOZOROM

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v profesionálnej náhradnej rodine má podľa ustanovenia § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine.

Podľa ustanovenia § 51 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum môže starostlivosť o dieťa zabezpečiť v špecializovanej samostatnej skupine, len ak ju nemožno zabezpečiť v profesionálnej náhradnej rodine alebo v samostatnej skupine a súčasne, ak výsledky odbornej diagnostiky (i priebežné) preukazujú, že zdravotný stav dieťaťa s duševnou poruchou vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine alebo ak je dieťaťu potrebné vzhľadom na jeho zdravotný stav poskytovať osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine.

Obzvlášť zraniteľnou skupinou detí, pre ktoré sa v centrách vykonávajú pobytové opatrenia súdu, sú deti do šiestich rokov veku, pri ktorých zákon č. 305/2005 Z. z. vo svojom ustanovení § 51 ods. 6 jednoznačne určuje pravidlo ich zaradenia do profesionálnej náhradnej rodiny a to najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra.

Ak zdravotný stav dieťaťa do šiestich rokov veku vyžaduje poskytovanie osobitnej starostlivosti v špecializovanej samostatnej skupine, centrum požiada príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti v špecializovanej skupine podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výsledok lekárskej posudkovej činnosti však nijako nevstupuje do povinnosti ustanovenej centru pri vykonávaní pobytových opatrení súdu a zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny alebo do špecializovanej samostatnej skupiny. Ide totiž v prvom rade o konštituovanie povinnosti centra vytvoriť a zabezpečiť také podmienky a opatrenia, ktoré centru umožnia dieťa zaradiť do profesionálnej náhradnej rodiny a až následne, ak takýto postup nie je možný, zaradiť dieťa do špecializovanej samostatnej skupiny.

Takýto postup a prístup centra korešponduje s jeho povinnosťou pri výkone opatrení aktívne a odôvodnene zvažovať najlepší záujem každého dieťaťa do šiestich rokov veku. Ide o kontinuálnu povinnosť, časovo neohraničenú a ani nelimitovanú na čas prvotného zvažovania zo strany centra o tom, či bude dieťa do šiestich rokov veku umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny alebo mu bude starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine. V neposlednom rade, zo žiadneho zo súvisiacich ustanovení platnej právnej úpravy explicitne nevyplýva, že povinnosť centra zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny „zanikala“, resp. zaniká vplyvom formálneho posúdenia osobitnej potreby dieťaťa príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny – teda v rámci pôsobnosti iného orgánu verejnej správy a podľa náležitostí (obsahových i procesných, čo sa týka práv a povinností dotknutých osôb) inej právnej úpravy.

Pri zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny zákon č. 305/2005 Z. z. centru ustanovuje i povinnosť rešpektovať súrodenecké a rodičovské väzby. Táto povinnosť opäť neznamená vylúčenie aplikácie pravidla o zaraďovaní dieťaťa do šiestich rokov veku

dô profesionálnej náhradnej rodiny, vrátane nutnosti komplexného zvažovania najlepšieho záujmu dieťaťa a nutne teda nie iba jeho jedného z prvkov, ktoré práve najlepší záujem dieťaťa absorbujú.

Výnimky z tohto pravidla sú potom určené taxatívne a i explicitne ako tri situácie, kedy musí dôjsť k naplneniu okolností vymedzených pre tú – ktorú situáciu dieťaťa do šiestich rokov veku umiestneného v centre.

Takto je výnimkou taká situácia dieťaťa, že jeho zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť – starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine vzhľadom na jeho zdravotný stav, keď súčasne takúto starostlivosť nie je možné zabezpečiť v domácom prostredí profesionálnej náhradnej rodiny. Obe podmienky umožňujúce centru zabezpečiť starostlivosť o dieťa nie v profesionálnej náhradnej rodine a ani v samostatnej skupine musia byť pritom splnené kumulatívne, navyše v priebehu celého času umiestnenia dieťaťa v centre. Ďalšou výnimkou je situácia, ak je dieťa umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak súd koná vo veci výchovného opatrenia pobytovou formou a umiestnenie dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia. Poslednou výnimkou je situácia, keď je v záujme dieťaťa zachovať súrodenecké väzby spoločne umiestnených súrodencov a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej náhradnej rodine je spojené so závažnou prekážkou.

Z Dotazníka na účely výkonu dozoru¹, ktorý centrum vyplnilo dňa 12. 5. 2023 a ktorého súčasťou je Zoznam detí do šesť rokov veku umiestnených v dozorovanom období v centre, vyplynuli nasledujúce skutočnosti.

Ku dňu začatia dozoru bolo v centre umiestnených spolu 86 detí (vrátane mladých dospelých). Z tohto počtu bolo 16 detí vo veku do šesť rokov, ktoré boli všetky zaradené do profesionálnych náhradných rodín.

Výberom boli ISV vyžiadané spisové dokumentácie nasledujúcich 6 detí do šiestich rokov veku [REDAKOVANÉ] v rámci ktorých bolo preverené plnenie povinností centra.

¹ Dotazník na účely výkonu dozoru je súčasťou postupu ISV pri výkone dozoru v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri plnení povinností centra pre deti a rodiny zaradiť každé dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia dieťaťa do centra pre deti a rodiny, ktorý je verejne dostupný na webovom sídle Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny [Postupy - MPSVR SR \(gov.sk\)](https://postupy.mpsvr.sk). Obsahuje údaje, ako napr. celkový počet detí umiestnených v centre, počet detí umiestnených v profesionálnych náhradných rodinách, menný zoznam profesionálnych náhradných rodičov spolu s menným zoznamom detí, o ktoré zabezpečujú starostlivosť, počet detí do 6 rokov veku umiestnených v centre, počet detí umiestnených v samostatnej skupine, špecializovanej samostatnej skupine.

² Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

³ Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

⁴ Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

⁵ Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

⁶ Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

⁷ Číslo spisovej dokumentácie [REDAKOVANÉ]

Napriek tomu, že centrum poskytlo ISV informáciu, že všetky deti do 6 rokov veku sú umiestené do profesionálnych náhradných rodín, zo spisovej dokumentácie detí [REDAKOVANÉ] (ku dňu prijatia do centra: 4 roky a 1 mesiac, ku dňu začatia dozoru: 5 rokov a 8 mesiacov) a [REDAKOVANÉ] (ku dňu prijatia do centra: 2 roky a 8 mesiacov, ku dňu začatia dozoru: 3 roky a 5 mesiacov) (ďalej len „deti“) bolo zistené, že tieto nie sú umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine – a teda, že v prípade týchto detí si centrum povinnosť nespĺnilo.

Zo Záznamu z prípadovej konferencie v centre zo dňa 6. 3. 2023 vyplýva, že: [REDAKOVANÉ] boli [REDAKOVANÉ] v PNR. Vzhľadom k tomu, že profesionálna rodina dala v centre výpoveď, sú t.č. [REDAKOVANÉ] priamo v centre v skupine. V priebehu marca 2023 budú opätovne v novej profesionálnej rodine v Bratislave“. Napriek uvedenému ISV zistila, že zaradenie detí do novej profesionálnej náhradnej rodiny popisované v uvedenom zázname sa reálne neuskutočnilo ani počas mesiacov marec až máj 2023 a to napriek tomu, že deti boli do príslušnej skupiny zaradené už v marci 2023. Nezrealizované zaradenie detí do profesionálnej náhradnej rodiny potvrdzuje aj fakt, že poverení zamestnanci ISV sa s deťmi osobne stretli počas samotného výkonu dozoru.

ISV taktiež nad rámec odôvodnenia tohto zistenia, vzhľadom na požiadavky na kvalitu poskytovanej starostlivosti, považuje za potrebné uviesť, že izba, ktorá bola deťom v centre pridelená, bola zariadená veľmi stroho, neosobne a teda neprimerane k ich veku⁸. V izbe sa nachádzali dve postele, písací stolík, dve malé skrinky, na ktorých neboli vyložené žiadne predmety, steny boli prázdne, okná bez záclon a podlaha bola výlučne PVC. Deti mali veci iba čiastočne vybalené, ostatné veci mali vo veľkých taškách, ktoré boli voľne položené v rohu izby, za dverami. Z pohľadu ISV teda deti nemali vytvorené také prostredie, ktoré by svojim vonkajším charakterom čo najviac pripomínalo prirodzené rodinné prostredie – o to viac, ak mali byť na základe ich nízkeho veku po celý čas zaradené v profesionálnej náhradnej rodine, ktorá má deťom plne kompenzovať aj tento aspekt.

⁸ Viď príloha č. 1 – fotodokumentácia izby detí vo výchovnej skupine č. V2

BEZ ZISTENIA NEDOSTATKOV

V prípade detí [REDAKOVANÉ] si centrum povinnosť splnilo.

V prípade dieťaťa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dieťa“) si centrum povinnosť splnilo, resp. uplatnilo výnimku z povinnosti vzhľadom na [REDAKOVANÉ] závažný zdravotný stav, ktorý si už od narodenia vyžadoval zo strany centra zabezpečovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti (vrátane hospitalizácie) a poskytovanie osobitnej špecializovanej starostlivosti v špecializovanej samostatnej skupine centra, pričom centrum rodičov dieťaťa, najmä matku, intenzívne podporovalo a utvorilo im podmienky na realizáciu denných návštev dieťaťa v centre, čo ISV, napriek tomu, že podpora kontaktu dieťaťa s jeho rodičmi je bežnou súčasťou opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávaných centrom, oceňuje a označuje za dobrú prax v najlepšom záujme dieťaťa, ak už nie je možné dieťaťu poskytovať starostlivosť v jeho prirodzenom rodinnom prostredí a ani v profesionálnej náhradnej rodine.

Centrum preukázateľne prehodnocovalo situáciu dieťaťa a jeho zaradenie v špecializovanej samostatnej skupine (psychodiagnostické správy centra) s výsledkom, že zdravotný stav dieťaťa si vyžadoval poskytovanie nepretržitej ošetrovateľskej starostlivosti, ktorú nebolo možné poskytovať v profesionálnej náhradnej rodine. Dieťa bolo počas jeho umiestnenia v centre opakovane hospitalizované pre veľmi nepriaznivý zdravotný stav a dňa 3. 5. 2023 žiaľ zomrelo v Národnom ústave detských chorôb v Bratislave.

NAD RÁMEC ZISTENÝCH NEDOSTATKOV

ISV pri výkone dozoru na mieste dňa 10. 5. 2023 v centre zistila možné nedostatky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia⁹, ktoré dňa 21. 7. 2023 z hľadiska pôsobnosti a v rámci súčinnosti, postúpila spolu s príslušnou fotodokumentáciou Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny.

ISV v tejto súvislosti požiadala Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny o preverenie uvedených možných nedostatkov, ako aj o informáciu o spôsobe ich riešenia, resp. odstránenia.

ISV bola dňa 28. 7. 2023 doručená odpoveď Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorá okrem iného uvádza, že: „*CDR Bratislava – Röntgenova na Lenardovej ulici č. 10 riešilo zabezpečenie hygienickej maľovky priestorov v rámci požiadaviek v kategórii BV na rok 2023 v predpokladanej sume 23 950,- € s DPH. Vzhľadom k tomu, že hygienická maľovka technologicky nadväzuje na rekonštrukciu strechy, ktorá bola nutná z dôvodu zatekania do budovy sa komplexné riešenie hygienickej maľovky v predpokladanej hore uvedenej sume bude realizovať až po dokončení rekonštrukcie strechy tj. zabezpečení nevyhnutných funkcií strešnej vrstvy. Na základe požiadavky CDR Bratislava – Röntgenova zo dňa 13. 2. 2023 bola vytvorená investičná akcia a zadala sa požiadavka na realizáciu VO. Verejné obstarávanie realizoval Odbor VO MPSVR SR. Odovzdanie a prebratie staveniska pre rekonštrukciu strechy pavilónov B, C sa uskutočnilo dňa 12. 7. 2023. Dodávateľ sa zmluvne zaviazal odovzdať dielo do 3 mesiacov od odovzdania staveniska, t.j. do 12. 10. 2023“. V závere odpovede Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny uvádza, že: „boli prijaté opatrenia, aby sa minimalizovali negatívne dopady prebiehajúcich činností na klientov a zamestnancov CDR. Prijaté opatrenia vylučujú ich vystavenie ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu“.*

⁹ Vid' príloha č. 2 – fotodokumentácia možných nedostatkov centra v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia

ZÁVER

Na základe zistených nedostatkov bol vypracovaný protokol o výsledku dozoru.

V Bratislave dňa 29. 9. 2023

Za Inšpekciu v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky:

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

PRÍLOHY K PROTOKOLU:

Príloha č. 1- fotodokumentácia izby detí vo výchovnej skupine č. V2

Príloha č. 2- fotodokumentácia možných nedostatkov centra v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia

Príloha č. 1- fotodokumentácia izby detí vo výchovnej skupine č. V2

Príloha č. 2 - fotodokumentácia možných nedostatkov centra v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia

